

Den svenskspråkiga småbarnspedagogikens servicenät

VD/2147/00.01.02.06/2019

Småbarnspedagogiken utgör grunden för vårt utbildningssystem. De första levnadsåren har konstaterats ha stor betydelse för barnets lärande och hela livet. Den senaste forskningen har påvisat småbarnspedagogikens gynnsamma inverkan ur såväl barnets som samhällets synvinkel. Vilken som helst småbarnspedagogik ger dock inte önskade resultat, utan verksamheten måste vara av hög kvalitet. All verksamhet ska utgå från pedagogiska grunder och barnets bästa ska beaktas i alla beslut. Småbarnspedagogik är i första hand en rättighet för barnen, vårdnadshavarna beslutar om barnet deltar i småbarnspedagogiken.

Då servicenätet för den svenskspråkiga småbarnspedagogiken granskas bör granskningen utgå från småbarnspedagogikens uppgift och mål, så som de definieras i verksamhetens styrdokument i dag. Enligt lagen om småbarnspedagogik kan småbarnspedagogisk verksamhet ordnas på daghem eller i familjedagvård. Småbarnspedagogik som ges på daghem är den vanligaste formen av småbarnspedagogik. På daghemmen sker verksamheten i grupper. Grupperna ska vara pedagogiskt ändamålsenliga och bestämmelserna om personaldimensionering och gruppernas maximala storlek ska beaktas då grupperna bildas. Familjedagvård är småbarnspedagogisk verksamhet som genomförs i en liten grupp. Familjedagvården kan ordnas i familjedagvårdarens eller barnets hem eller som gruppfamiljedagvård. Då barngrupperna inom familjedagvården bildas ska man fästa uppmärksamhet vid att grupperna är ändamålsenliga. I samband med bildandet av familjedagvårdsgrupper bör även vårdarens utbildning och arbetstidslagstiftningens bestämmelser beaktas. Det senare påverkar bl.a. den dagliga verksamhetstiden i familjedagvården, vilket inte alltid överensstämmer med vårdnadshavarnas arbetstider och behov.

Nuvarande serviceutbud

I Vanda ordnas svenskspråkig småbarnspedagogik i daghem antingen som kommunens egen verksamhet eller av privata serviceproducenter med stöd av servicesedel eller stöd för privat vård av barn. Förutom daghemsbyggnader använder förskolegrupperna utrymmen i samband med skolorna. Ur tabellen nedan framgår platskapaciteten och antalet barn inom den kommunala och privata svenskspråkiga småbarnspedagogiken.

Daghem/Serviceproducent	Kapacitet daghem+förskole- undervisningens utrymme i skolan	Antal barn daghem+förskole- undervisning smlgt 20.2.2019
Trollebo	73	54
Håkansböle	37+14	39
Timotej	91+35	91
Dickursby	73+42	105
Kommunal sammanlagt	363	289
Dagvårdsföreningen Fyndet r.f. 5 daghem,	70	71
Folkhälsan Välfärd AB, daghemmet Lyckoslanten	21*	21
Privat sammanlagt	91	92
Totalt kapacitet/antal barn	454	381

*svenskspråkig grupp, daghemmets övriga platser språkbad

Prognos för antalet barn i åldern 10 månader-6 år samt täckningsgrad

Planeringen av servicenätet för småbarnspedagogiken bör grunda sig på prognoser för åldersgruppen barn som har rätt att delta i småbarnspedagogik. Den senaste befolkningsprognosen för den svenskspråkiga befolkningen i Vanda är uppgjord 26.10.2018. Ur tabellen nedan framgår antalet svenskspråkiga barn i åldern 10 månader -6 år enligt område för åren 2018-2028.

Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2018-23	2018-28	Servicenätet och
Vanda	383	381	379	374	354	350	342	343	349	356	364	-34	-19	
Myrbacka	106	111	112	109	107	105	99	98	99	101	102	0	-3	
Kivistö	31	34	39	40	44	45	47	47	49	51	53	14	22	
Aviapolis	38	39	35	35	33	31	30	27	27	26	26	-7	-12	
Dickursby	94	94	94	90	81	75	76	74	76	78	79	-19	-14	
Björkby	39	36	32	34	30	32	31	33	34	35	36	-7	-3	
Korso	24	17	18	19	19	20	22	25	26	28	30	-4	6	
Håkansböle	49	47	48	45	38	39	36	35	35	35	36	-10	-14	

investeringsplanerna uppgörs idag utgående från att 80% av barn i åldern 10 månader-6 år deltar i småbarnspedagogik (m.a.o. täckningsgrad, fi. peittävyysaste). Eftersom ca 20 % av barnen i den svenskspråkiga småbarnspedagogiken är finskspråkiga, uppvisar antalet barn i svenskspråkig småbarnapedagogik en täckningsgrad på 100% år 2019, i förhållande till befolkningsprognosen. En realistisk granskning av det totala antalet barn som kan antas behöva en plats inom den svenskspråkiga småbarnspedagogiken för år 2023 kan beräknas på följande sätt:

Antal 10 mån-6 år svenskspråkiga barn 2023	Täckningsgrad 80%	Tillägg 20% för finskregistrerade barn	Totalt platsbehov sammanlagt
350	280	56	336

Totala antalet platser inom den svenskspråkiga småbarnspedagogiken motsvarar idag behovet under granskningsperioden fram till år 2028. Den svenskspråkiga småbarnspedagogikens service är idag koncentrerad till Myrbacka, Dickursby, Björkby och Håkansböle storområden. Om servicenätet breddas till områden där svenskspråkig service inte finns idag, är det nödvändigt att minska på antalet platser inom den nuvarande verksamheten. Det är inte tillräckligt att enbart minska antalet personal utan även fastigheternas användningsgrad bör tas i beaktande.

Alternativ för utvecklande av servicenätet

För att utveckla serviceutbudet i västra Vanda kan man granska följande alternativa modeller:

Nuläge	Daghemmet Timotej i Mårtensdal samt förskoleundervisning Dagvårdsföreningen Fyndet r.f. daghemmen Kardemumma, Kanel, Ingefära och Pepparkakorna
--------	--

		Fördelar	Nackdelar/risk
Alternativ 1	Planerat Campus i Mårtensdal med daghem, förskola och grundläggande utbildning klass 1- 6 samt övrig svenskspråkig fritidsverksamhet. Färdigt år 2023 .	All service koncentrerad. Smidigt för familjer med barn i olika åldrar på olika stadier då, allt är samlat. Detta har även vårdnadshavarna hämtat fram som en fördel. Ger möjlighet att utveckla samarbetet mellan de olika stadierna och underlättar uppbyggnaden av lärstigen.	Erbjuds ingen svensk service i K-A området
Alternativ 2	Familjedagvård i vårdarens hem på Kivistö området, kräver budgetanslag.	Svenskspråkig service i Kivistö området. 4 platser/ familjedagvårdare.	Det är svårt att rekrytera familjedagvårdare som uppfyller behörighetskraven. Det är även svårt att bilda ändamålsenliga grupper, då behovet och utbudet inte alltid möts (svårigheter att bilda lämplig grupp, p.g.a. barnens ålder, vårdbehov och vårdtider)
Alternativ 3	Privat serviceproducent erbjuder svenskspråkig småbarnspedagogik	Kräver inte extra anslag 2019 i svenska resultatområdets driftsplan. Anslag för servicesedlar i varhaiskasvatus-resultatområdets driftsplan.	Förfrågan har sänds till Pilke OY, Norlandia OY, Touhula OY. Alla verksamma på Kivistö området. Ingen producent har visat sitt intresse för att erbjuda svenskspråkig verksamhet.
Alternativ 4	Ett finskspråkigt daghem i investeringsplanen för Kivistö området grundas så, att det i daghemmet finns både finsk- och svenskspråkiga grupper.	Service erbjuds på området. Barnunderlaget bör vara så stort att den svenskspråkiga personalkapaciteten uppgår till minst 8-9 personer (56-63 platser)	Den här lösningen minskar behovet av platser vid Mårtensdals Campus. Finns det tillräckliga grunder för investeringen? Om daghemmet är mindre uppstår fler problem med personal-resurseringen.

Sammanfattning

Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU), konstaterade i sin rapport i slutet av 2018 att kvaliteten inom småbarnspedagogiken varierar. I urbana kommuner med större enheter är kvaliteten överlag bättre än i

kommuner med små enheter, där det ofta är svårt för personalen att kunna delta i fortbildning och utvecklingsarbete, bl.a. p.g.a. att det är svårt att få vikarier.

Behovet av svenskspråkig service i Vanda ökar inte fram till år 2028. Om småbarnspedagogiken utökas i Kivistö området finns det risk att behovet minskar i Mårtensdal, detta kan påverka planerna för Campus i Mårtensdal. Detta innebär att det skulle finnas två små enheter i både Kivistö och Mårtensdal. Som tidigare konstaterats är det svårt att rekrytera både ordinarie och tillfällig personal till små enheter. Yrket som familjedagvårdare är inte attraktivt idag och bildandet av ändamålsenliga grupper är utmanande.

Enligt feedback från invånarkvällen i Kivistö 21.11.2018 önskar familjer att svenskspråkig småbarnspedagogik och grundläggande utbildning koncentreras. Detta fenomen kan också ses i östra Vanda, där familjer som har plats i närdaghemmen, Trollebo och Håkansböle önskar intern förflyttning till Dickursby daghem om de har ett äldre barn i Dickursby förskola eller skola. Föräldrarnas önskemål har inte kunnat beaktas, eftersom barn som de facto bor på Dickursby området har beviljats en plats i Dickursby daghem. Detta påvisar att de daghem som byggs i samband med en svenskspråkig skola är attraktivare för familjerna än ett närdaghem.

I försöket med att ordna svenskspråkig service i Herrgårdsforsen kunde man konstatera att personalsituationen var svår. Det var svårt att rekrytera lång- och kortvariga svenskspråkiga vikarier till gruppen vid personalbortfall. Även ordinarie vakanser kunde inte besättas p.g.a. brist på svenskspråkig personal.

Undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion har fört en strategidiskussion kring hur servicenätet för den svenskspråkiga småbarnspedagogiken i Vanda ska se ut från och med 1.8.2018. Som grund för diskussionen granskades antalet 0–6 åriga barn som är registrerade i det svenskspråkiga befolkningsregistret, målgruppens geografiska spridning, platskapacitet och användningsgrad i de svenskspråkiga daghemmen samt personalens behörighet och rekryteringsstatistik för svenskspråkiga barnträdgårdslärare under åren 2016–2017. Granskningen resulterade i förslaget att det svenskspråkiga resultatområdet framöver bör koncentrera verksamheten till tydliga och starka svenskspråkiga enheter som är attraktiva för barn, familjer och personal. Försök med små svenskspråkiga enheter i större finskspråkiga daghem har visat att personalsituationen blir alltför sårbar för att en planerlig småbarnspedagogik skall kunna bedrivas.

Undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion 12.03.2019 § 5

Tf direktörens för det svenskspråkiga resultatområdet förslag:

Kommunal småbarnspedagogik på svenska erbjuds i fortsättningen vid Håkansböle daghem, Trollebo daghem, Dickursby daghem och daghemmet Timotej. Den kommunala servicen kompletteras av det privata serviceutbudet.

Behandling: Under behandlingen kom det fram att sektionen vill stöda ett nytt område med svenskspråkig service för att framöver inverka på en positiv inflyttning av svenskspråkiga familjer till exempelvis västra Vanda.

Beslut: Sektionen beslöt remittera ärendet tillbaka för fortsatt beredning. Sektionen önskade flera alternativa modeller för att utveckla den svenskspråkiga småbarnspedagogikens serviceutbud i Vanda.

Undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion höll en aftonskola den 3.6.2019 för att diskutera den svenskspråkiga småbarnspedagogikens servicenät i Vanda. Enligt lagen om småbarnspedagogik kan småbarnspedagogisk verksamhet ordnas i daghem eller som familjedagvård. För- och nackdelar med olika alternativa modeller presenterades och granskades.

Vid planeringen av verksamheten och servicenätet beaktas det antal barn under skolåldern som uppskattas använda svenskspråkiga tjänster inom småbarnspedagogik. Resultatområdets ekonomiska resurser för småbarnspedagogikens driftskostnader grundar sig även på antalet barn som deltar i svenskspråkig småbarnspedagogik. Det är inte möjligt att reservera anslag för ett verksamhetsbehov som eventuellt uppstår. Behovet av småbarnspedagogik granskas kontinuerligt. Under planeringsperioden finns det tillräckligt med platser i Västra Vanda. Om situationen ändrar inom de närmaste åren, bör man utreda möjligheten att reservera plats för svenskspråkig småbarnspedagogik i något av de nya kommunala daghemmen som byggs i centrala Kivistö. Antalet platser bör då grunda sig på en personalkapacitet på minst 8 personer för att verksamheten ska fungera på ett ändamålsenligt sätt. Enligt Vanda stads nya s.k. konceptdaghemsmodell bildar en personalkapacitet på 8 personer två s.k. hembon. Även privata familjedagvårdare och andra serviceproducenter har möjlighet att komplettera det kommunala serviceutbudet på området.

En kunnig och motiverad personal är småbarnspedagogikens viktigaste resurs. Större enheter uppskattas i rekryteringssammanhang, eftersom pedagogerna upplever att det finns bättre tillgång till kollegialt stöd. Tillräckligt stora enheter underlättar utvecklande och upprätthållande av kvaliteten av servicen och ger möjlighet till flexibilitet. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) konstaterade i den utvärderingsrapport som utgavs 6.9.2019, att ett gott pedagogiskt ledarskap främjar genomförandet av grunderna för planen för småbarnspedagogik. Med ett gott ledarskap avsågs bl.a. pedagogiskt stöd av den närmaste förmannen och strukturer för ledarskapet. Att vara daghemsföreståndare idag är ett heltidsarbete som kräver ledarskapskompetens. Om enheten som daghemsföreståndaren leder är splittrad på flera olika adresser blir strukturerna för ledarskapet utmanande och personalen kan uppleva att de inte får det pedagogiska stöd de är berättigade till för att genomföra planen för småbarnspedagogik. Pedagogiskt stöd av förmannen kan genomföras på ett mer ändamålsenligt sätt i större daghem. Med hjälp av en kvalitativ småbarnspedagogik är den svenskspråkiga småbarnspedagogiken ett konkurrenskraftigt alternativ även för tvåspråkiga familjer som kan välja service antingen på svenska eller finska.

För tillfället erbjuds kommunal svenskspråkig småbarnspedagogik i västra Vanda i daghemmet Timotej i Myrbacka. Dessutom erbjuder dagvårdsföreningen Fyndet privat småbarnspedagogik i västra Vanda i daghemmen Ingefära, Kanel, Kardemumma och Pepparkakorna.

Från Kivistö station tar man sig med tåg på sju minuter till Klippsta station, som ligger på under en kilometers avstånd från daghemmet Timotej. Även det planerade nya Campus med skola och daghem är beläget på under en kilometers avstånd från närmaste tågstation. Det finns också bussförbindelse mellan Kivistö och Myrbacka.

Undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion 17.09.2019 § 5

Direktörens för det svenskspråkiga resultatområdet förslag:

Med beaktande av tidigare beredning och de argument som diskuterades i samband med aftonskolan

- a) erbjuds kommunal småbarnspedagogik på svenska i fortsättningen vid Håkansböle daghem, Trollebo daghem, Dickursby daghem och daghemmet Timotej.
- b) kompletteras den kommunala servicen av det privata serviceutbudet
- c) utreds möjligheten att reservera plats för svenskspråkig småbarnspedagogik i något av de nya kommunala daghemmen i centrala Kivistö som föreslås i investeringsplanen för sektorn för fostran och lärande för åren 2020–2029, ifall platsbehovet ökar.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Verkställighet: Det svenskspråkiga resultatområdet

Anvisning för
ändringssökande: Undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion

Vanda

Information:

Lena Karlsson, 040 552 8929, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Anders Vikström, 043 825 7442, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi))